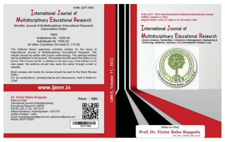
Cover Page

DOI: http://ijmer.in.doi./2022/11.11.20.1.3.9
www.ijmer.in

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :8.017(2022); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:11, ISSUE:11(1), November: 2022
Online Copy of Article Publication Available (2022 Issues)
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: 2nd November 2022
Publication Date:10th December 2022
Publisher: Sucharitha Publication, India
Digital Certificate of Publication: www.ijmer.in/pdf/e-CertificateofPublication-IJMER.pdf

విదురనీతి - నేటి ప్రాసంగికత

రాఘువేంద్ర రావు
తెలుగు ఉపన్యాసకులు
ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల,
కూకట్ పల్లి

మహాభారతం కేవలం ఇతిహాసమే కాదు. ఇందులో విస్తృతమైన రాజనీతి, రాజధర్మం. దండనీతి వంటివెన్నో ఉన్నాయి. ప్రత్యేకంగా శాంతిపర్వంలోని ఆపద్ధర్మ, మోక్ష ధర్మాలు ప్రతిఒక్కరూ తెలుసుకొన దగినవి. ఉద్యోగ పర్వంలో విదురుడు ధృతరాష్ట్రునికి ఉపదేశించిన బోధనలు 'విదురనీతి' గా ప్రసిద్ధ మయ్యాయి. వాల్మీకి రామాయణంలోని అయోధ్యకాండ లోనూ రాజనీతి, రాజధర్మానికి సంబంధించిన వివరణలు చాలా ఉన్నాయి. విష్ణుశర్మ రచించిన 'పంచతంత్రం' రాజనీతి, మానవ స్వభావం, నీతి, వ్యవహార జ్ఞానం నేర్పించడానికి రూపొందించిన కదా గ్రంథంగా ప్రసిద్ధి చెందింది. నారాయణ పండితుడి 'హితోపదేశం' పంచతంత్ర సంప్రదాయాన్ని అనుసరిస్తుంది. వాటిలో సరళమైన భాషలో నీతిశాస్త్రాన్ని అందించారు.

విదురనీతి మహాభారతం లో అత్యంత ప్రాముఖ్యత కలిగిన నీతిశాస్త్ర పరిచయం. మహాభారతంలోని ఉద్యోగ పర్వంలో సంజయరాయబారం సందర్భంగా, అద్భుతమైన సంభాషణ చోటుచేసుకుంది. తదనంతరం ఒకురుక్షేత్ర యుద్ధం అనివార్యమని తెలిసిన తరుణంలో, తీవ్ర మానసిక ఆందోళనతో, భయంతో నిద్రపట్టని ధృతరాష్ట్ర మహారాజు అడిగిన ప్రశ్నలకు, హస్తినాపుర మహా మంత్రి మరియు అతని తమ్ముడైన విదురుడు శాంతచిత్తంతో ఇచ్చిన సమాధానాల సమాహారమే ఈ 'విదురనీతి'.

ఈ గ్రంథభాగం కేవలం రాజనీతిని మాత్రమే కాకుండా, సాధారణ మానవుడు సమాజంలో ఎలా జీవించాలి, ఎలాంటి నడవడిక కలిగి ఉండాలి అనే లౌకిక, ఆధ్యాత్మిక సూత్రాలను సమగ్రంగా వివరిస్తుంది.

విదురనీతి ఆవిర్భావ నేపథ్యం

కురుసభలో కృష్ణరాయబారం విఫలమైన తర్వాత, యుద్ధం తప్పదని ఇరుపక్షాలకు స్పష్టమవుతుంది. తన కుమారులైన కౌరవుల భవిష్యత్తు ఏమవుతుందో అనే తీవ్ర ఆందోళన, అధర్మ పక్షాన నిలిచాననే అంతర్మథనం ధృతరాష్ట్రుడిని వేధిస్తాయి. రాత్రి వేళల్లో నిద్ర కరువైన రాజు, వెంటనే విదురుడిని పిలిపించి, తన మనస్సుకు శాంతిని కలిగించే మార్గాన్ని చెప్పమని కోరతాడు. విదురుడు యమధర్మరాజు అంశతో జన్మించిన జ్ఞాని, త్రికాలజ్ఞుడు. అందువల్ల, ధృతరాష్ట్రుడి మానసిక స్థితిని గమనించి, అతనికి హితవు పలుకుతూ, ధర్మ మార్గాన్ని బోధించడం ప్రారంభిస్తాడు.

ముఖ్యమైన విభాగాలు - సమగ్ర విశ్లేషణ

అ) పండితుడు (జ్ఞాని) మరియు మూర్ఖుడి లక్షణాలు

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :8.017(2022); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:11, ISSUE:11(1), November: 2022
Online Copy of Article Publication Available (2022 Issues)
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: 2nd November 2022
Publication Date:10th December 2022
Publisher: Sucharitha Publication, India
Digital Certificate of Publication: www.ijmer.in/pdf/e-CertificateofPublication-IJMER.pdf
Cover Page
DOI: http://ijmer.in.doi./2022/11.11.20.1.3.9
www.ijmer.in

విదురుడు తన బోధనను జ్ఞాని మరియు అజ్ఞాని మధ్య గల వ్యత్యాసాలను వివరించడంతో ప్రారంభిస్తాడు:

పండితుడి లక్షణాలు: నిజమైన పండితుడు అంటే వేదాలు చదివినవాడు మాత్రమే కాదు. అతడే జ్ఞాని. ఎవరైతే తన నిజ స్వరూపాన్ని (ఆత్మజ్ఞానాన్ని) తెలుసుకుంటారో, ఎవరి పనులకు క్రోధం, సంతోషం, గర్వం, అహంకారం, విలాసాలు అడ్డురావో ఆయనే పండితుడు/జ్ఞాని . జ్ఞాని కష్ట సమయాల్లో కుంగిపోడు. ఐశ్వర్యం వచ్చినప్పుడు పొంగిపోడు. ఏ పనినైనా ప్రారంభించే ముందే దాని ఫలితాలను ఆలోచించి, శీఘ్రంగా నిర్ణయాలు తీసుకుంటాడు.

మూర్ఖుడి (అజ్ఞాని) లక్షణాలు: చదవని చదువుల గురించి గొప్పలు చెప్పుకునేవాడు, తనే గొప్పవాడిననే అహంకారం కలవాడు మూర్ఖుడు. పిలవని చోటుకు వెళ్లడం, అడగని విషయాల్లో ఎక్కువగా మాట్లాడడం, నమ్మకూడని వారిని (శత్రువులను లేదా మోసగాళ్లను) అతిగా నమ్మడం మూర్ఖుడి ప్రధాన లక్షణాలు. తన తప్పులను వదిలేసి, ఇతరుల తప్పులను వెతకడం కూడా మూర్ఖత్వమే.

నిద్రపట్టని వ్యక్తులు

ధృతరాష్ట్రుడి నిద్రలేమికి గల కారణాలను పరోక్షంగా ప్రస్తావిస్తూ, విదురుడు సమాజంలో నలుగురు వ్యక్తులకు రాత్రిళ్లు నిద్రపట్టదని చెబుతాడు:

1. బలవంతుడితో శత్రుత్వం పెట్టుకుని, అతని చేతిలో దెబ్బతిన్న బలహీనుడు.
2. ఇతరుల సంపదను, సొత్తును దొంగిలించాలని లేదా లాక్కోవాలని ఆశించేవాడు.
3. తన సర్వస్వాన్ని అంటే రాజ్యం, సంపద లేదా గౌరవాన్ని కోల్పోయిన వ్యసనపరుడు.
4. కామవాంఛలతో నిండిపోయి, వాటిని తీర్చుకోలేక తపించేవాడు.

వదులుకోవలసిన దుర్గుణాలు (ఆరు దోషాలు)
మనుషులు తమ జీవితంలో ఉన్నతిని సాధించకుండా అడ్డుపడే ఆరు ముఖ్యమైన దోషాలను వెంటనే వదిలిపెట్టాలని విదురనీతి హెచ్చరిస్తోంది:

* నిద్ర (అతిగా నిద్రపోవడం): సమయాన్ని వృథా చేస్తుంది.
* తంద్ర (సోమరితనం/మగత): పనులను వాయిదా వేసేలా చేస్తుంది.
* భయం: ఆత్మవిశ్వాసాన్ని దెబ్బతీస్తుంది.
* క్రోధం (కోపం): విచక్షణ జ్ఞానాన్ని కోల్పోయేలా చేస్తుంది.
* ఆలస్యం: చేతికి వచ్చిన అవకాశాలను చేజారుస్తుంది.
* దీర్ఘసూత్రత: చిన్న పనులను కూడా అనవసరంగా సాగదీయడం.

Cover Page

DOI: http://ijmer.in.doi./2022/11.11.20.1.3.9
www.ijmer.in

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :8.017(2022); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:11, ISSUE:11(1), November: 2022
Online Copy of Article Publication Available (2022 Issues)
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: 2nd November 2022
Publication Date:10th December 2022
Publisher: Sucharitha Publication, India
Digital Certificate of Publication: www.ijmer.in/pdf/e-CertificateofPublication-IJMER.pdf

రాజనీతి మరియు పరిపాలనా సూత్రాలు

విదురుడు ఒక రాజుకు ఉండవలసిన ఉత్తమ లక్షణాలను, పరిపాలనా దక్షతను వివరించాడు:

* అధికారుల నియామకం: రాజు తన మంత్రులను, అధికారులను వారి యోగ్యతను బట్టి నియమించాలి. కేవలం బంధుత్వం లేదా స్నేహం చూసి పదవులు ఇవ్వకూడదు. లంచాలకు లొంగని, ధర్మబద్ధంగా వ్యవహరించే వారికే కీలక బాధ్యతలు అప్పగించాలి.
* రహస్య రక్షణ: రాజు తన వ్యూహాలను, ఆలోచనలను పని పూర్తయ్యే వరకు ఇతరులకు తెలియనివ్వకూడదు. శత్రువులకు రాజ రహస్యాలు తెలిస్తే రాజ్యం ప్రమాదంలో పడుతుంది.
* ప్రజా రంజక పాలన: పన్నులు వసూలు చేసేటప్పుడు తోటమాలి పూల నుంచి తేనెను సేకరించినట్లు (ప్రజలకు భారం కాకుండా) వసూలు చేయాలి తప్ప, చెట్టును సమూలంగా నరికేసినట్లు ప్రజలను పీడించకూడదు.

సంపద మరియు ధర్మ నిర్వహణ

* ధనాన్ని ఎల్లప్పుడూ ధర్మబద్ధమైన మార్గాల్లోనే సంపాదించాలి. అధర్మ మార్గంలో వచ్చే సంపద తాత్కాలిక సంతోషాన్ని ఇచ్చినా, చివరకు సర్వనాశనానికి దారితీస్తుంది.
* సంపాదించిన ధనాన్ని మూడు భాగాలుగా విభజించాలని విదురనీతి చెబుతుంది: ఒకటి ధర్మానికి (దానధర్మాలు, సమాజ సేవ), రెండు సమాజంలో తన గౌరవప్రదమైన జీవనానికి, మూడు భవిష్యత్తు అవసరాల కోసం (పొదుపు).

విదురనీతిలోని కొన్ని అమూల్యమైన సుభాషితాలు (సూక్తులు)

* "ఏకః స్వాదు న భుంజీత" – రుచికరమైన భోజనాన్ని ఎప్పుడూ ఒక్కరే తినకూడదు. నలుగురితో పంచుకుని తినాలి. అదేవిధంగా ఏ నిర్ణయాన్ని కూడా ఒక్కరే తీసుకోకూడదు, అనుభవజ్ఞులతో చర్చించాలి.
* "సత్యేన రక్ష్యతే ధర్మో" – సత్యం మాట్లాడటం వల్ల ధర్మం రక్షించబడుతుంది. నిరంతర అభ్యాసం (సాధన) వల్ల విద్య రక్షించబడుతుంది. శుభ్రత వల్ల అందం రక్షించబడుతుంది. మంచి నడవడిక వల్ల వంశ గౌరవం రక్షించబడుతుంది.
* "సులభాః పురుషా రాజన్ సతతం ప్రియవాదినః" – రాజా! ముఖస్తుతి చేస్తూ ఎప్పుడూ ప్రియంగా మాట్లాడేవారు లోకంలో సులభంగా దొరుకుతారు. కానీ, వినడానికి అప్రియంగా ఉన్నప్పటికీ నిజమైన హితాన్ని (మేలును) చెప్పేవారు, ఆ మాటను ఓపికగా వినేవారు చాలా అరుదుగా ఉంటారు.

ప్రస్తుత ఆధునిక సమాజానికి విదురనీతి ప్రాసంగికత

వేల సంవత్సరాల క్రితం చెప్పబడినప్పటికీ, విదురనీతి నేటి ఆధునిక కాలానికి, ముఖ్యంగా 21వ శతాబ్దపు జీవనశైలికి చక్కగా సరిపోతుంది:

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :8.017(2022); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:11, ISSUE:11(1), November: 2022
Online Copy of Article Publication Available (2022 Issues)
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: 2nd November 2022
Publication Date:10th December 2022
Publisher: Sucharitha Publication, India
Digital Certificate of Publication: www.ijmer.in/pdf/e-CertificateofPublication-IJMER.pdf
Cover Page
DOI: http://ijmer.in.doi./2022/11.11.20.1.3.9
www.ijmer.in

వ్యక్తిత్వ వికాసం

కోపాన్ని నియంత్రించుకోవడం, అహంకారాన్ని వీడడం, సమయపాలన పాటించడం వంటి సూత్రాలు నేటి యువతకు మానసిక ఒత్తిడిని అధిగమించడానికి తోడ్పడతాయి.

నాయకత్వ లక్షణాలు

కార్పొరేట్ రంగంలో ఉన్న మేనేజర్లు, సి.ఇ.ఓ లు తమ ఉద్యోగులను ఎలా ఎంచుకోవాలి, సంస్థ రహస్యాలను ఎలా కాపాడుకోవాలి అనే విషయాలకు విదురుడి రాజనీతి సూత్రాలు దిక్సూచిగా పనిచేస్తాయి.

ఆర్థిక క్రమశిక్షణ

సంపాదన, ఖర్చు, పొదుపుల మధ్య సమతుల్యతను పాటించాలనే విదురుడి బోధన ప్రస్తుత కాలంలో ప్రతి ఒక్కరికీ ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని చేకూరుస్తుంది.

ముగింపు

విదురనీతి కేవలం మహాభారతంలోని ఒక ఘట్టం మాత్రమే కాదు; అది మానవ జీవిత గమనానికి ఒక దిక్సూచి. ఇందులో ధృతరాష్ట్రుడికి విదురుడు చెప్పిన హితబోధ నిజానికి మాయామోహాల్లో పడి కొట్టుమిట్టాడుతున్న ప్రతి మానవునికి కనువిప్పు కలిగించే పరమార్థం. స్వార్థాన్ని వీడి, ధర్మాన్ని ఆశ్రయించినప్పుడే మనిషికి నిజమైన శాంతి, విజయం లభిస్తాయని విదురనీతి స్పష్టం చేస్తుంది.

ఆధార గ్రంథాలు

1.శ్రీమన్మహాభారతము – ఉద్యోగ పర్వము
2.విదుర నీతి (తెలుగు) – గీతా ప్రెస్, గోరఖ్‌పూర్